

<https://www1.nyc.gov/site/sustainability/about/reports-publications.page>

Nujorka – bezatkritumu pilsēta līdz 2030. gadam

Nujorka, ASV

Pilsētas pieredze

Nujorkas pilsēta uzstādījusi sev ļoti ambiciozu mērķi – kļūt par bezatkritumu pilsētu līdz 2030. gadam. Šāds mērķis izvirzīts, lai samazinātu ekoloģiskās pēdas nospiedumu, samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas un iegūtu iespējami tīrāko gaisu un ūdeni. Pilsētai, kam nav neviena atkritumu apglabāšanas poligona un atkritumu sadedzināšanas stacijas, bet ir vairāk nekā 8 miljoni iedzīvotāju, atkritumu apsaimniekošana ir liels izaicinājums. Mērķa sasniegšanai Nujorka izveidojusi apjomīgu programmu, kurā noteiktas galvenās darbības jomas – ēkas un enerģija, transports, atkritumi.

1. Energoefektivitāte ir viena no galvenajām jomām, uz ko pilsēta koncentrējusies, jo pilsētā kopumā esošās 1 miljons ēku un to nodrošināšana ar enerģiju ir atbildīgas par lielāko daļu - 3 ceturtdaļām - radīto siltumnīcefekta gāzu apjomu. Ir ieguldīti jau aptuveni 500 miljoni dolāru, lai uzlabotu dzīvojamo un publisko ēku energoefektivitāti. Tiek veikta arī enerģijas ražotņu un energoapgādes sistēmu

nomaiņa un atjaunošana, kā arī atjaunojamās enerģijas projektu ieviešana. Tiek plānots būtiski palielināt Saules un vēja enerģijas izmantošanu, kā arī veidot decentralizētu energoapgādi, tādā veidā būtiski samazinot enerģijas zudumus piegādes laikā. Tiek rēķināts, ka ar siltumnīcefekta gāzu samazināšanas pasākumiem programmas realizācijas laikā izdosies ietaupīt gandrīz 1,5 miljonus tonnu CO₂, kas palīdzēs ietaupīt aptuveni 700 miljonus dolāru.

2. Transporta sektorā tiek plānoti būtiski sabiedriskā transporta sistēmas uzlabojumi (īpašu uzmanību pievēršot ūdens transportam un sliežu transportam, jo tie ir videi draudzīgāki), velotransporta infrastruktūras uzlabošana, kā arī tiks veicināta atteikšanās no transportlīdzekļu izmantošanas, kas darbojas ar dīzeļdegvielu un benzīnu.

3. Ņujorka apņemas līdz 2030. gadam par 90%, salīdzinot ar 2005. gadu, samazināt atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos. Ik dienu pilsētā tiek radīti vairāk nekā 18 tūkstoši tonnu atkritumu, no kuriem tikai daļa tiek pārstrādāti, kompostēti vai izmantoti enerģijas ieguvei, lielākā daļa tiek nogādāti atkritumu poligonos, tādā veidā radot vairāk kā 2 miljonus tonnu CO₂.

Ņujorka ir lielākā atkritumu radītāja pasaulē, kopā gada laikā Ņujorkā tiek radīts aptuveni 6 miljoni tonnu atkritumu, kuru apsaimniekošana pilsētai izmaksā aptuveni 1 miljardu dolāru gadā. Ņujorkas ierobežotās teritorijas dēļ atkritumi tiek vesti tālu ne tikai Ņujorkas štata ietvaros, bet arī uz citiem štatiem - Ņūdžersiju, Pensilvāniju un Virdžīniju. Lielu attālumu veikšana rada papildus slodzi satiksmei, rada lielu daudzumu kaitīgu gāzu, un ir arī ekonomiski ļoti neizdevīgi – 2007. gadā 290 miljoni dolāru no nodokļu maksātāju naudas tika tērēti tikai atkritumu aizvešanai prom no Ņujorkas. Atkritumu savākšanas automašīnas Manhetenas atkritumu transportēšanai ik gadu veic gandrīz 13 miljonus kilometru. Pagaidām Ņujorkai izdevies samazināt emisiju apjomu no šī sektora par 22% kopš 2005. gada, jo ir samazinājies pilsētā radīto atkritumu daudzums un to nogādāšanai atkritumu poligonos tiek izmantotas baržas un vilcieni. Lai virzītos uz izvirzīto mērķi, tuvākajos gados plānots koncentrēties uz atkritumu daudzuma samazināšanu, būtiski palielināt organisko atkritumu apstrādes apjomu, veicināt atkritumu pārstrādi. Organisko atkritumu savākšanas programma ir īpaši būtiska,

jo šā tipa atkritumi sastāda vairāk nekā 30% no visiem mājsaimniecību radītajiem atkritumiem. Pirms programmas ieviešanas visi šie atkritumi tika savākti, vesti lielu attālumu, lai tiktu apglabāti atkritumu poligonā, kur tie sadaloties rada kaitīgas gāzes. Tikai organisko atkritumu apsaimniekošana pēc vecā modeļa, Ņujorkai izmaksāja 85 miljonus dolāru gadā. Jaunās programmas ietvaros tiek apsaimniekoti ēdienu pārpalikumi, ar pārtiku netīrs papīra iepakojums, dārza atkritumi, tie tiek pārstrādāti kompostā, ko tālāk var izmantot lauksaimniecībā kā mēslojumu, kā arī daļa tiek pārstrādāta atjaunojamā enerģijā. Dalība šajā programmā ir brīvprātīga. Iedzīvotāji, kas piedalās programmā, saņem iedzīvotāju skaitam atbilstoša lieluma bioloģisko atkritumu savākšanas konteineru ar informācijas bukletu, kuponu un uzlīmi. Organisko atkritumu savākšana notiek kopā ar pārējiem atkritumiem, bet tiek veidoti arī ērti šo atkritumu atstāšanas punkti. Būtiski pasākumi tiek veikti arī, lai veicinātu cita veida atkritumu dalītu vākšanu un to pārstrādi, kā arī kopš 2015. gada pilsēta apņēmusies būtiski ierobežot nepārstrādājamu un bioloģiski nenoārdāmu iepakojumu, jo tas pašai pilsētai izmaksā ļoti dārgi. Piemēram, aprēķināts, ka tieši vienreizlietojamie plastmasas maisiņi sastāda 2,3% no visiem atkritumiem un to apsaimniekošana pilsētas budžetam ik gadu rada 10 miljonus dolāru lielas izmaksas.

Veiksmes stāsta galvenie nosacījumi

Izglītība, likumdošana, jaunas infrastruktūras izveide un aktīvs darbs ar sabiedrību un uzņēmējiem ir galvenie veidi, kas palīdzēs sasniegt mērķi.

Pilsētas ieguvumi

Finansiāli ieguvumi, emisiju samazināšana, iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošana.

Papildus informācija

<https://onenyc.cityofnewyork.us/>

<https://onenyc.cityofnewyork.us/wp-content/uploads/2018/04/OneNYC-1.pdf>

<https://www.grownyc.org/recycling/facts>

<https://thekidshouldseethis.com/post/where-does-new-york-citys-trash-go>

Līdzfinansē
Eiropas Savienības programma
"Erasmus+"